

Zámek Chanovice – krátká historie

Nejstarší známý písemný doklad o existenci Chanovic byl nalezen v registrech papežských desátků. Tam je roku 1352 zmíněn chanovický kostel a označen za farní. Z jiných pramenů poznáváme jména bratrů Batíka a Vyntíře. V zápise z roku 1357 jsou uvedeni jako patroni tohoto kostela jsou nejspíš také majiteli zdejšího vladyckého sídla.

V roce 1467 se panství dostává do majetku Jana Lhoty Mladšího z Dlouhé Vsi. Vladykové z Dlouhé Vsi pobývali na Prácheňsku již ve 13. století. Rod se během 14. a 15. století rozdělil do několika větví. (Dlohoveští, Chanovští, Kraselovští, Častolárové), sídlící především v Plzeňském a Prácheňském kraji. Prvním držitelem panství a nositel jména Chanovský byl s největší pravděpodobností Wolfgang Chanovský z Dlouhé Vsi a na Chanovicích, který převzal majetek po svém otci kolem roku 1505. To on přestavěl malou gotickou tvrz a patrně i hospodářské budovy přilehlého poplužního dvora. Důvodem rekonstrukce tvrze byl možná i předchozí požár, jehož následky doložil archeologický výzkum. Od poloviny 17. století se Chanovští objevují v různých významných funkcích krajských a královských úřadů, neboť jako katolíci zůstali v době třicetileté války věrni císařské straně, podobně jako ostatní spřízněné rody, a nepostihla je konfiskace majetku či úděl exulantů. Roku 1818 byl tento rod povýšen do panského stavu.

Ze čtyř Wolfgangových synů vynikl Adam (1504–1598), nejen proto, že byl dvakrát ženat a z těchto svazků vzešlo šest synů, ale také proto, že rozmnožil rodový majetek. Z nově získaného vlastnictví byla nejzdařilejším činem koupě panství hradu Rabí v roce 1570. Chanovští z Dlouhé Vsi vlastnili pak tuto hradní pevnost až do roku 1708.

Chanovice zdědil druhý z Adamových synů, Petr. Po jeho smrti roku 1600 spravovali Chanovice poručníci mladého Petrova syna. V roce 1606 se konečně Jan Jindřich svého majetku ujal. Pravděpodobně kolem roku 1610 půjčil císaři Rudolfovi II slušnou částku a během následujících desetiletí se zdárně vypracoval mezi výrazné osobnosti své doby. V letech 1629 - 1634 se stal zemským místosudím, vykonával funkci purkrabího Hradeckého kraje a v roce 1640 byl jmenován podkomořím Českého království, což byla vysoká úřednická hodnost. Chanovice prodal kolem roku 1620 svému strýci Kryštofovi.

I Kryštof zastával funkci purkrabího hradeckého kraje a zemského soudce. Mimo jiné podporoval svého synovce Vojtěcha, který je známý spíše jako Albert Chanovský (1581 - 1643). Tento katolický farář, řadový příslušník Tovaryšstva Ježíšova, jezuitský učitel a misionář působil v cizině, ale hlavně v Čechách, především na Plzeňsku a Prácheňsku. Díky jeho přimluvě později sponzorovali hrabě z Martinic, hraběnka z Kolovrat a další šlechta z Klatovska výstavbu semináře, koleje i chrámu Neposkvrněného početí Panny Marie a sv. Ignáce v Klatovech. Kryštof sepsal roku 1627 kšaft, jímž přesně stanovil, jak má být rodový majetek po jeho smrti rozdělen.

Chanovice připadly Janu Vilémovi mladšímu, synovi nám už známého Jana Jindřicha. Vilémův syn, František Václav, pak pravděpodobně nechal v Chanovicích barokně upravit kostel Povýšení Svatého Kříže. Spolu s manželkou věnovali kostelu stříbrnou bohatě zdobenou nádobu na hostie, která je mimo jiné ozdobena jejich rodovými erby. Nově upravený kostel byl slavnostně vysvěcen 14. září 1688 pražským biskupem Janem Ignácem Dlouhoveským, který byl ve své době vlivným mužem svého stavu. Patřil mezi přímé potomky Adama Chanovského. To už se ale 250 let držby chanovického panství jedním z významných českých rytířských rodů chýlí ke konci. V roce 1717 prodává Vilémův vnuk, Václav Josef, svobodný pán z Dlouhé Vsi, chanovický zámek Rumerskirchům.

Páni z Rumerskirchu byl německý rod, přijatý roku 1681 do rytířského stavu Českého království. Ferdinand Jáchym, svobodný pán z Rumerskirchu, byl císařským radou, purkrabím Pražského hradu, přísedícím dvorského a komorního soudu, v letech 1739 - 1741 hejtmanem Prácheňského kraje. Rod Rumerskirchů získal roku 1783 panský a roku 1803 hraběcí titul. Kromě Chanovic vlastnil i Horažďovice, Cerekvice a Větrný Jeníkov. V Chanovicích vybudovali Rumerskirchové v letech 1740 - 1764 barokní špýchar, provedli druhou barokní úpravu kostela Povýšení Svatého Kříže, stavbu nové fary a pravděpodobně i částečnou přestavbu zámku a hospodářských budov. V roce 1781 zasáhl areál rozsáhlý požár. Poškozen byl zámek, hospodářské budovy, kostel, fara byla pravděpodobně nejponičenější. Následovalo další období obnov a přestaveb.

Z této doby pocházejí mimo jiné i sochy sv. Martina a sv. Donáta (1727), které dodnes stojí na svých místech na území obce. Pro současnou podobu zámku má význam rekonstrukce v letech 1811 - 1838, se kterou hned po koupi

panství začal Franz Becher. Díky jeho synovi pak změnil svoji podobu zámecký park.

Daubkové, následující majitelé, vlastníci chanovický zámek v letech 1871 - 1889, se o zámecký areál starali: zámek vybavili kvalitním mobiliárem a podpořili uměleckou výzdobu kostela. Jejich zásluhou byla také postavena škola. V období počátku 20. století se zámek podrobuje menším stavebním úpravám. Posledním majitelem se stává baron František Goldegg, který zemřel po dramatických událostech 7. května 1945. Na základě Benešových dekretů se zámek ve stejném roce stává majetkem obce.

Od roku 1947 je sídlem druhého stupně základní školy. V 70. a 90. letech 20. století probíhala v zámeckém areálu stavební obnova pod dohledem odborníků státní památkové péče. Nyní je v majetku Obce Chanovice kromě kostela celý areál zámku.

Autor: Smolík Luboš, Chanovice, vydala obec Chanovice